مسجدی‌ها، پای‌کار تعالی و پیشرفت

بیش از ۴۲۰ کانون فرهنگی هنری در مساجد مشهد، میدان‌دار اجرای فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی هستند

گفت‌وگوی روز

مرتضی محمدپور
روزنامه نگار

شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۷۱ با مصوبه شماره ۳۰۲ خود مقرر کرد فعالیت مساجد کشور به حوزه تأثیرگذاری اجتماعی تسری پیدا کند و صرفا محفلی برای برپایی نماز و مراسم آیینی نباشد. از آن زمان، کانون‌های فرهنگی هنری در مساجد شکل گرفتند؛ تشکل‌های مردم‌نهاد و کوچکی که فعالیتشان خیلی زود بر پایه حضور نوجوانان، جوانان و شخصیت‌های مستعد فرهنگی توسعه پیدا کرد و کارشان به جایی رسید که از سال ۱۳۸۰، به‌صورت رسمی در مقابل آسیب‌های اجتماعی همچون طلاق و اعتیاد، به مقام کنشگری فعال رسیدند. برهمین اساس، با حجت‌الاسلام‌والمسلمین حسن افکار، مدیر ستاد کانون‌های فرهنگی، هنری مساجد خراسان رضوی، گفت‌وگو کرده‌ایم تا درباره این فعالیت‌های اثرگذار و مردم‌نهاد در خراسان رضوی و به‌خصوص مشهدالرضا(ع) بیشتر بدانیم.

به طور کلی، تعریف صحیح یک کانون فرهنگی هنری چیست؟ یک تشکل مردم‌نهاد باید چه شرایطی داشته باشد تا بتواند فعالیت خود را ذیل این تعریف دنبال کند؟

هویت این کانون‌ها تعریف ساده‌ای دارد. در هر مسجد که جمعی از نوجوانان و جوانان نخبه بخواهند فعالیت اجتماعی و فرهنگی داشته باشند، می‌توانند با ارائه درخواست کتبی به دبیرخانه‌های استانی و تأمین مدارک لازم در این شبکه اجتماعی مذهبی ملی عضو شوند. تشکیل این شبکه و حتی مصوبه پشتوانه آن در شورای عالی انقلاب فرهنگی، همگی بر پایه تأکید رهبر معظم انقلاب و نمونه‌های موفقی بود که پیش از این در برخی مساجد کشور وجود داشت؛ اینکه مسجدی‌ها مسئولیت‌های اجتماعی برای خود در نظر بگیرند و به اثرگذاری فراتر از مسجد در سطح محله، منطقه و حتی شهر فکر کنند.

چند کانون فرهنگی هنری در مساجد فعال مشهد وجود دارد؟ جایگاه خراسان رضوی و به‌خصوص مشهد در این شبکه کجاست؟

خراسان رضوی هم اکنون با بیش از ۱۸۵۰ کانون فرهنگی هنری در مساجد فعال، رتبه دوم پس از اصفهان و سهمی کتمان ناپذیر در گستره کنشگری ۲۷ هزار کانون فعال را در کشور دارد. در مشهد هم به صورت متمرکز بالغ بر ۴۲۰ کانون ذیل مساجد شهر و پهنه‌های حاشیه فعالیت دارند که در هرجا مشکلی از نظر زیرساختی، فرهنگی و اجتماعی وجود داشت، داوطلبانه به میدان می‌آیند.

البته این را بگویم که برای متمرکزسازی این فعالیت‌ها و پرهیز از کنشگری جزیره‌ای، شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۹۶ با مصوبه شماره ۷۰۸ خود مقرر کرد ضمن بازنگری در اساسنامه، ستاد کانون‌های فرهنگی هنری مساجد سراسر کشور تشکیل شود. بر این اساس، بسیاری از رویکردهای فرهنگی برای مقابله مؤثرتر با آسیب‌های اجتماعی در قالب یک شبکه به اجرا درمی‌آید تا اثرگذاری بیشتری داشته باشد.

از کانون‌های فرهنگی تخصصی برایمان بگویید. در خراسان رضوی و به خصوص مشهد، فعالان مسجدی بر چه حوزه‌هایی متمرکز هستند؟

به محوریت کانون‌های تخصصی، بخش‌های ویژه‌ای در حوزه رسانه، خانواده، بانوان، ترویج آموزه‌های قرآنی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی همچون طلاق و اعتیاد تعریف شده است. از این میان، حدود صد کانون فقط در بخش بانوان فعالیت دارند و برنامه‌های ویژه‌ای در مناسبت‌های خاص اجرا می‌کنند که به حوزه‌های عفاف و حجاب، بانوان، آسیب‌های اجتماعی و خانواده می‌پردازند.

به محوریت کانون‌های تخصصی، بخش‌های ویژه‌ای در حوزه رسانه، خانواده و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی همچون طلاق و اعتیاد تعریف شده است

البته مردمی‌بودن کانون‌های مساجد نباید دلیل موجهی باشد که سامان‌دهی و حمایت از آن‌ها را فراموش کنید. درست است؟ برای توانمندسازی کانون‌ها چه کرده‌اید؟

به موازات حمایت‌های مالی و پشتیبانی امکانات که فقط یک نمونه از این میان، اعطای بیش از یک میلیارد ریال حمایت از شانزده کانون تخصصی در قالب سیستم‌های رایانه‌ای، قفسه، کتاب و لوازم موردنیاز برگزاری رویداد بوده است، در حوزه توانمندسازی کانون‌ها تاکنون چند راهبرد را اجرا کرده‌ایم؛ در بخش اول، سامانه جامع بچه‌های مسجد راه‌اندازی شده است که فعالان این حوزه می‌توانند از طریق آن، آموزش‌های فراگیری را دریافت کنند. این برای تربیت فردی است که خیلی مهم است، اما رویکرد عام دارد و بنابراین به طورخاص، دوره‌های توانمندسازی تخصصی را هم در سال ۱۴۰۲ برگزار کردیم تا در بین فعالان مسجدی، نخبگان را شناسایی کند و مورد حمایت و تشویق قرار دهد. این آموزش‌ها در حوزه‌های سواد رسانه، آشنایی با فضای مجازی، مدیریت فرهنگی و تولید محتوای هنری است.

یک جنبه دیگر از حمایت و توانمندسازی کانون‌ها با محوریت برگزار رویدادهای جمعی و جشنواره‌ها رخ می‌دهد تا نه فقط به صورت فردی، بلکه در قالب گروهی هم بتوانیم مهارت‌های کار جمعی را در فعالان مسجدی تقویت کنیم. مثلا در رویداد قرآنی «مُدهامَّتان» که با حضور بیش از ۱۸ هزار شرکت‌کننده از سراسر کشور برگزار شد، حدود ۲ هزار نفر از آن‌ها از خراسان رضوی بودند. در جریان همین رویداد هم بود که حدود ۱۲۰ نفر از برگزیدگان مشهد و استان در حوزه‌های قرائت، ترتیل، اذان و حفظ به مراحل کشوری راه پیدا کردند و رتبه‌های برتر ملی هم کسب شد. توانمندسازی گروه‌های سرود و نمایش از قشر نوجوانان نیز پیوست دیگری است که در جریان همین جشنواره‌ها اجرا می‌شود.

رویداد باشگاه بچه‌های مسجد که از ابتدای بهمن تا ۱۵ اسفندماه برگزار شد، یکی دیگر از رویدادهای هم‌افزایی استانی بود تا در مساجدی که کانون‌های فرهنگی هنری در آن‌ها فعال نیست، بتوانیم این زمینه فعالیت را به وجود بیاوریم. در این رویداد، استان خراسان رضوی با ثبت فعالیت بیش از ۱۱ هزار فعال مسجدی رتبه نخست کشور را به خود اختصاص داد. همچنین در سال ۱۴۰۲، بیش از ۱۴۵ مسجدی که فعالیت قرآنی ویژه داشتند، بنا بر تأکید رهبر معظم انقلاب در قالب طرح مسجد پایگاه قرآن مورد حمایت قرار گرفتند و در حوزه اوقات فراغت نیز ۴۸۰ کانون ما به عنوان مراکز اوقات فراغت ویژه نوجوانان و جوانان انتخاب شدند تا فعالیت‌های فرهنگی، آموزشی و ورزشی مورد علاقه اقشار هدف را راهبری کنند. البته بنای ما بر این نیست که این رویدادهای فرهنگی و جشنواره‌های مختلف محدود به سال ۱۴۰۲ باشد. در نتیجه قرار بر این است که اولین رویداد نوجوانانه کانون‌های فرهنگی هنری مساجد با عنوان «هشتادیوم» در قالب المپیاد فرهنگی ورزشی نوجوانان هشت تا پانزده سال از اردیبهشت ۱۴۰۳ و بعد از ماه مبارک رمضان برگزار شود.

طبق مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی، تشکیل ستاد منسجم کانون‌های فرهنگی هنری باید راه تعامل کانون‌ها با دستگاه‌های اجرایی را هموار کند. چقدر به این حوزه توجه کرده‌اید؟ در چه عرصه‌هایی با سایر تشکل‌ها و نهادها همکاری دارید؟

در سایه تعامل با سازمان‌های دیگر، توجه ما به این است که نفعی برای فعالان مسجدی، تشکل‌ها و در نهایت مردم حاصل شود. به همین دلیل، تاکنون رویدادهای توانمندسازی مختلفی در تعامل و همکاری با سازمان‌ها و تشکل‌های مختلف برگزار کرده‌ایم؛ از جمله دوره تخصصی تربیت راویان دفاع مقدس در همکاری با انجمن راویان فتح رضوی و طرح قرارهای همدلی که در جریان آن، فعالان کانون‌های فرهنگی هنری مساجد با مدیران جلسات مشترکی برگزار می‌کنند تا مطالباتی که مردم دارند، مورد توجه و پیگیری ویژه قرار بگیرد.

درباره مطالبات هم بگویید. چه حمایت‌هایی موردنیاز است تا کانون‌های مساجد بتوانند دامنه و اثرگذاری فعالیت خود را گسترش دهند؟

ستاد کانون‌های فرهنگی هنری مساجد خراسان رضوی تا امروز از جمله حوزه‌های پیشرو در کشور محسوب می‌شود؛ زیرا از نظر تعداد کانون‌های فعال، گستره فعالیت‌های فرهنگی و طرح‌های جاری و کانون‌های تخصصی فعال در حوزه بانوان و خانواده در زمره سه استان برتر هستیم. با این حال کمبود بودجه در حوزه‌های مختلف همچنان آزاردهنده است. چشم امید ما نیز به منتخبان جدید مردم در مجلس دوازدهم است تا مصوبات مؤثری برای گره‌گشایی از چالش‌های موجود داشته باشند. در سطح منطقه‌ای و محلی هم اعضای شورای شهر مشهد می‌توانند حمایت ویژه‌ای از شبکه کانون‌های فرهنگی هنری مساجد داشته باشند تا حتی بتوان با میدان داری کانون‌ها به معضلات فرهنگی حاشیه شهر رسیدگی کرد.

وقتی شیطان در لب‌های ما می‌خندد

یادداشت

غلامرضا بنی اسدی
روزنامه نگار

وقتی درست نفهمیم، درست هم نمی‌توانیم رفتار کنیم. قطعا نتیجه درست هم نمی‌گیریم. جز این باشد، نظم قواعد به هم می‌خورد. نتیجه درست، حاصل فرایند درست است. وقتی گرفتار استانداردهای دوگانه می‌شویم، از موضع درست فاصله می‌گیریم. در این فاصله هم شیطان مدام بذر ناصواب می‌افشاند.

بشوریم بر این نادرست‌ها. درست را به قرائت شریعت و عقلانیت پی بگیریم. اگر چنین می‌بودیم، استانداردهای زیستی ما این قدر گوناگون نمی‌شد. نمونه‌اش همین رفتاری که با دختر و پسرمان داریم. همین فعل و ترک فعل‌هایی که در یک موضوع واحد از ما سر می‌زند. همین که بنده خدایی چنین دردمندانه تحریر کرده بود که وقتی که حجاب را به دخترم آموختم... اما عفاف را به پسرم نیاموختم. به پسرم یاد دادم که حیا و نجابت فقط مخصوص زن است، حال آنکه قرآن قبل از آنکه به زنان بگوید خود را بپوشانید، به مردان فرموده است نگاه خود را بگیرید. ما انگار نفهمیده‌ایم که اگر حجاب موضوعی زنانه است، عفاف، مرد و زن-هردو-را شامل می‌شود. آنچه سلامت جامعه را ارتقا می‌دهد، عفاف است. همان واجبی که زن و مرد را به یک اندازه مکلف می‌کند. آن بنده خدا همچنین نوشته بود، وقتی که به دخترم گفتم که باید به برادرش احترام بگذارد، اما به پسرم نگفتم که به همان اندازه به خواهرش احترام بگذارد. برتر بودن مردانه را به پسرم تعلیم کردم تا به تبعیض جنسیتی باور پیدا کند؛ حال آنکه در آموزه‌های دینی، آنچه به رسمیت شناخته می‌شود، تفاوت است، نه تبعیض. این دومی بلایی است که خانواده و جامعه را به مصائب پرشمار گرفتار می‌کند. کم نیستند دخترانی که با مشاهده این رفتار از والدین خود، به راه لجاجت می‌روند و انتقام را از آینده خود می‌گیرند تا زخمی به آبروی قالب‌بندی شده پدر بزنند. کم نشنیده‌ایم که فلان دختر که خود را در حصار پندارهای پدر و برادر اسیر دیده است، برای شکستن زنجیرهای پنداری، به چه انفجاری دست زده است. صفحات حوادث پر است از این تلخ خبرها که باز هم عبرت نمی‌شود آن‌گونه که باید. ادامه آن پست چنین است؛ وقتی که دخترم را برای یک ساعت دیر آمدن به خانه بازخواست کردم... اما به پسرم اجازه دادم که آخر شب به خانه برگردد. به پسرم آموختم که او بر خلاف خواهرش می‌تواند خطا کند. خطای او را هم زخم بر آبرو ندیدیم که‌گاه از شنیدنش هم لبخند شیطان شدیم. به این فکر نکردیم که هر دختری پدر و برادری دارد که نسبت به حرمت او غیرتی چون ما، بلکه افزون‌تر خواهد داشت. نادیده گرفتیم این را و بر خطای پسر نخروشیدیم. نفهمیدیم که گناه، گناه است؛ تعریف دقیق و حقوقی و روشن دارد. نسبیت بردار نیست که چون برماست، سخت باشد و چون در خدمت امیال ماست، آسان بگیریم. استانداردهای دوگانه در زندگی همه زلزله ایجاد می‌کند. اگر نمی‌خواهیم زیر آوار بی‌آبرویی دفن شویم، چترِ آبروی دیگران باشیم. همین.

خبرسازان

توزیع غذای گرم میان نیازمندان در «اطعام مهدوی»

ایسنا| معاون توسعه مشارکت‌های مردمی کمیته امداد از آغاز توزیع غذای گرم میان نیازمندان در قالب اجرای پویش اطعام مهدوی هم زمان با شروع ماه رمضان خبر داد.

حبیب‌ا... آسوده با بیان اینکه جشن رمضان از اول تا پایان ماه رمضان در قالب پویش «اطعام مهدوی» برگزار می‌شود، اظهار کرد: پیش بینی می‌شود امسال با اجرای پویش اطعام مهدوی ۳۰ میلیون وعده غذای گرم میان نیازمندان توزیع شود. در همین راستا ۸ هزار آشپزخانه با محوریت مراکز نیکوکاری و پایگاه‌های بسیج و مساجد و هیئت‌های مذهبی در برنامه اطعام مهدوی فعال خواهند بود.

به‌گفته او، همه کمک‌هایی که در پویش اطعام مهدوی جمع‌آوری می‌شوند از سوی خیران و نیکوکاران است.

آسوده همچنین درباره روش‌های مشارکت مردم در این پویش نیز بیان کرد: شماره کارت ۶۰۳۷۹۹۷۹۰۰۰۰۱۹۱۹ برای جذب کمک‌های مردمی و کد دستوری #۱۲* برای سهولت بیشتر در ارائه کمک‌ها از طریق تلفن همراه در جشن رمضان در نظر گرفته شده است. همچنین خیران می‌توانند از طریق سایت کمیته امداد به آدرس Emdad.ir کمک‌های خود را پرداخت کنند.

روی خط جامعه

کاهش محتوای نامناسب در «شاد»

ایسنا| مدیر فنی شبکه شاد به‌کاهش محتواهای نامناسب در این شبکه اشاره کرد و ادامه داد: این محتواهای نامناسب از ۲.۵ درصد به‌کمتر از ۰.۰۵ درصد رسیده است.

حسن قاسم‌زاده با بیان اینکه دانش‌آموزان پایه‌های پنجم، ششم، هفتم و هشتم بیشترین شرکت را در شاد دارند، افزود: یک «رویکرد سنجی» داریم به اسم پایش محتوا که با استفاده از هوش مصنوعی و نظارت انسانی، همه محتواهای نامناسب و غیراخلاقی از شاد پاک می‌شود؛ روزانه ۳ میلیون فایل در شاد سرچ می‌شود، یعنی در ماه ۹۰ میلیون فایل. این فایل‌ها در کانال‌ها و گروه‌های شاد به عنوان مکان‌های عمومی منتشر می‌شود.

او با بیان اینکه از موتور جست‌وجوی شبکه شاد می‌توان فهمید کودک و نوجوان ما چه چیزی را دنبال می‌کند، گفت: جست‌وجوهای شاد براساس جنسیت کاربر، مقطع تحصیلی، استان و... اطلاعاتی را در اختیار ما قرار می‌دهد و می‌توان سرچ کاربر را رصد و پایش کرد، به طوری که کودکانی را که کلمات دارای ابعاد آسیب‌های اجتماعی را سرچ و جست‌وجو می‌کنند، برای جلوگیری از ورود به حیطه آسیب‌های اجتماعی، پس از شناسایی به مشاور ارجاع می‌دهیم. این در حالی است که در فایل و صفحات شخصی افراد ورود نمی‌کنیم و این بخش پایش نمی‌شود.

ثبت‌نام نوبت دوم کنکور ۱۴۰۳ از ۷ فروردین

تسنیم| معاون آزمون‌های سازمان سنجش آموزش کشور زمان ثبت‌نام و برگزاری نوبت دوم آزمون سراسری سال ۱۴۰۳ را اعلام کرد.

علی صدر خاطرنشان کرد: ثبت‌نام برای پذیرش رشته‌های با آزمون دوره‌های روزانه، نوبت دوم (شبانه)، نیمه حضوری، مجازی، پردیس خودگردان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، دانشگاه پیام نور و مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی و غیردولتی و همچنین رشته‌های تحصیلی با آزمون دانشگاه آزاد اسلامی از روز سه‌شنبه، ۷ فروردین، از طریق سایت سازمان سنجش آغاز می‌شود.

به‌گفته او، داوطلبان تا روز یکشنبه، ۱۲ فروردین ماه ۱۴۰۳، برای ثبت‌نام فرصت دارند.

موافقت مجلس با کلیات کاهش ساعات کاری ادارات

برنا| نمایندگان مجلس شورای اسلامی با کلیات لایحه اصلاح ماده ۸۷ قانون مدیریت خدمات کشوری مبنی بر کاهش ساعت کاری ادارات موافقت کردند.

بر اساس ماده ۸۷، ساعات کار کارمندان دستگاه‌های اجرایی چهل ساعت در هفته است و تلفیق و تنظیم ساعات کار ادارات به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور و تصویب هیئت وزیران تعیین می‌شود. تغییر ساعت کار کارمندان با رعایت ساعت مذکور و در چارچوب دستورالعمل‌های پیشنهادی سازمان اداری و استخدامی کشور که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، بر عهده دستگاه ذی‌ربط است. میزان ساعات تدریس معلمان و اعضای هیئت علمی از ساعات موظف در طرح‌های طبقه‌بندی مشاغل ذی‌ربط تعیین خواهد شد.

مشکلی برای تأمین شیرخشک در نوروز نیست

ایسنا| رئیس سازمان غذا و دارو با بیان اینکه میزان شیرخشک تولیدی در کشور به اندازه کفایت است و در همه استان‌های کشور توزیع می‌شود، اظهار کرد: هیچ مشکلی برای تأمین شیرخشک در تعطیلات نوروز وجود ندارد.

حیدر محمدی با بیان اینکه مشکل تأمین شیرخشک مدت‌هاست که برطرف شده است، خاطرنشان کرد: سازمان غذا و دارو، خدمات خود در حوزه شیرخشک را طبق روال گذشته ارائه می‌دهد.

عدد خبر

۳۲۵ میلیارد تومان

مهرا| مدیرکل پذیرش و امور اداری ایثارگران بنیاد شهید و امور ایثارگران از پرداخت پاداش پایان خدمت جانبازان حالت اشتغال به مبلغ ۳۲۵ میلیارد تومان خبر داد.

سیدباقر سیدرضایی با اعلام این خبر اظهار کرد: خبر خوب برای جانبازان این است که قرار است در هفته آینده نیز مبلغ ۴۰۰ میلیارد تومان دیگر به حساب دیگر جانبازان مشمول پاداش پایان خدمت واریز شود. او ادامه داد: با احتساب پرداخت پاداش پایان خدمت جانبازان به مبلغ ۲ هزار میلیارد تومان در بهمن‌ماه و ۳۲۵ میلیارد تومان در اسفندماه، تاکنون جمعا ۲ هزار و ۳۲۵ میلیارد تومان به عنوان پاداش پایان خدمت جانبازان و ایثارگران حالتِ اشتغال پرداخت شده است. این مبلغ البته تا پایان سال به ۲ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان خواهد رسید.

۷۰۰۰۰ کودک

ایرنا| معاون آموزش ابتدایی آموزش و پرورش با بیان اینکه پوشش واقعی تحصیلی دوره ابتدایی ۹۸ درصد است، گفت: شرایط ۷۰ هزار کودک از ۱۹۶ هزار، در آمار بازمانده از تحصیلان بررسی و تعیین تکلیف شد. حمید طریفی حسینی اظهار کرد: مسئله افراد بازمانده از تحصیل موضوعی قدیمی است و همواره در برنامه توسعه به آن پرداخته شده است. ماده ۹۰ برنامه هفتم هم درباره این مسئله است که در مجلس کار انجام شده و موضوع در حال بررسی در شورای نگهبان است. به‌گفته او، در برنامه هفتم تکالیفی تعریف شده است و بر این اساس برنامه‌ریزی کردیم که آیین‌نامه انسداد بی‌سوادی و جذب بازماندگان برای ادامه تحصیل مطرح و تصویب شود.